

Velja v Ljubljani
in po pošti:

za celo leto . . . K 84—
za pol leta . . . 42—
za četrt leta . . . 21—
za mesec . . . 7—

za inozemstvo:

za celo leto naprej K 95—
za pol leta . . . 50—
za četrt leta . . . 26—
za mesec . . . 9—

Jugoslavija

Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 45 mm širok prostor za enkrat 40 vrt., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu št. 19. Telefon št. 800. — Upravištvo je na Maršičem trgu št. 8. — Telefon št. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Vprašanje glede inseratov l. dr. se naj pri-
loži za odgovor doplnjen ali znakom. — Dopolnil
naj se izkazuje. — Rokopisi se ne vračajo.

Po krizi.

Marsikaj nam je bilo neumljivo, ko smo gradili našo državo. Z velikim navdušenjem smo šli na delo vsi, ki smo bili odkriti Jugoslovani, a naš idealizem je dobival eno klotuto za drugo. Neopojmljivo nam je bilo predvsem, zakaj se ni takoj ob prevratu proklamiralo jedinstvo vseh jugoslovanskih krajev s Srbijo, nepojmljive so nam bile razne narodne vlade, narodna viječa itd., nepojmljivo zavlačevanje z zasedbo naših krajev po srbski armadi itd. Koliko škode je bilo s tem povzročeno čeli državi in našemu ujedinjenju s tem zavlačevanjem — o tem bodo pisali pozni zgodovinarji, ker danes ne moremo še vsega pregledati in tudi nam še marsikaj ni jasno.

Nikdar ne bomo pozabili onih pogajanj naših zastopnikov iz kraja v kraj, onega nestrpnega pričakovanja, onega navdušenja ob vsaki najmanjši ugodni vesti in nazadnje oni mrzli curek — SHS.

Danes se kulise odkrivajo, polagoma dobivamo pogled v one tajnosti, ki so nam bile neumljive. Takrat smo iskali spletkarje proti našemu edinstvu v zunanjih sovražnikih. Vsi mogoči potvorjeni brzojavijo preplavljali naše časopise in slepili javnost ter povzročali, da smo oči obračali ven, iskali krivcev drugod, pozabljali pa prerokovati domače razmere in gledati na prste lastnim gospodom.

Iz tega spanja in iz te zaslepljenosti nas je vzbudila ravno kar minula kriza naše vlade, ki nam je odkrila kloako v domači državi. Ta kriza vlade bo največje zgodovinske pomena za razvoj naše države in tudi za blagor vseh plemen. Danes je jasno, da ni šlo za spor Protić—Pribičević, ni šlo za Ninčiča in njegove finančne plane, šlo je za bodočnost države.

Dolgo smo z nezaupanjem zrli na razne odredbe, ki so prihajale iz Beograda, razburjenost med našim ljudstvom je rasla od dne do dne in nezaupanje napram Beogradu je bilo vedno večje. Povsod smo videli nekaj neodkritega, vedno smo nekaj pogre-

šali, kar bi enkrat že utrdilo našo državo in jo spravilo v smer, ki bi bila odločujoča za vse. Toda tega nismo videli dosedaj — vse to nam je pa odkrila srečno prestana kriza vlade. V „Jugoslaviji“ je bilo delovanje srbskih radikalcev pod Protićem in Jovanovićem že dovolj razjasneno. Isti zli duhovi, ki so v staro Srbijo spravili toliko korupcije, ki so povzročili temu narodu toliko žrtev z njihovim policijskim sistemom, isti zli duhovi so bili tudi v naši državi na delu, razkrajali, ubijali in uničevali delo naroda, ki hrepeni po končni rešitvi razmer v državi.

Sedaj nam je jasno, od kod ta značilni SHS, sedaj so nam jasni, finančni načrti Ninčiča, ki je hotel vpeljati dvojen denar, jasne so nam one dvoglave odredbe, jasno nam je zlasti — neodkrito, dvoglavo-orlovsko postopanje naše klerikalne stranke.

Konstatirati moramo predvsem, da vzrok krize ni bil spor Protić—Pribičević, ampak da moramo iskati vzroke krize globlje. Danes ne gre za osebe ministrov, gre predvsem za vprašanje — ali ustvarimo res državo, v kateri se združimo vsa plemena, brez razlike v eno mogočno in trdno državo, ali pa ostanemo ločeni po plemenih, vezani samo po osebi kralja, razbiti, slabi, prepuščeni vsak svoji usodi. Na tej poti so se srečali vredni bratci med seboj: stari radikalci, stranka policajev in velesrbijancev, naši klerikalni gospodje, stranka Šusteršičevih policajev in uničevalcev naroda in znameniti Starčevićanci — velehrvati. Kriza nam je odkrila vse ono zahrbtno rovarjenje, odkrila vse, kar je pri nas razburjalo kri in hladilo one pristranske vezi med nami in Srbi. Sedaj nam je jasno, da je šlo za obstoj države in vidimo sedaj zlasti one, ki so s svojim rovarjenjem zakrivili državno krizo. Jasno nam je tudi prijateljstvo med Ninčičem in klerikalci, ki so tako navdušeno podpirali finančni program Ninčiča, ker jasno je, ako nimamo edinstvene države, ne potrebujemo tudi enotnega denarja itd.

Hvaležni moramo biti Protiću, da

je izval konflikt in krizo vlade. Spoznali smo sedaj naše sovražnike. Vse drugo, kar je bilo zraven kot olepšava, je lažnjiva zahrbtnost. Vse vesti klerikalcev o njihovi ljubezni do države so se pokazale v ljubezni do staroradikalcev — uničiti to edinstvo in na razvalinah naših idealov uveljaviti politiko bratca Šusteršiča. SLS na eni strani pred ljudstvom in pred javnostjo navdušeno poje slavo našemu ujedinjenju, na drugi strani pa z vso

vnemo zagovarja one največje hujšakače in rovarje — znane pristaje Šusteršiča, ki so edini krivi vsem neredom po deželi.

Kriza vlade in države je končana. Kakor doslej, tako bomo stali tudi v bodoče zvesto na straži in pazili na vse one, ki prodajajo ljudstvu trup v skrivnostni posodi krščanske, avstrofilske in druge za našo državo škodljive politike.

Nova vlada.

Novo ministristvo zapriseženo.

LDU. Beograd, 16. avg. Presburo javlja: Danes popoldne je podpisal regent prestolonaslednik Aleksander ukaz o sestavi nove vlade, ki je nastopna: Predsednik min. sveta — minister brez portfelja Ljubomir Davidović, minister za prosveto Pavić Marković, finančni minister Vojislav Veljković, minister za zunanje stvari dr. Ante Trumbić, minister za promet Milorad Drašković, minister za pravosodje in pripravo konstituante Kosta Timotijević, minister za javna dela Velišlav Vučević, minister za notranje stvari Svetozar Pribičević, minister za pošto in brzojav dr. Edo Lukinić, minister za verstvo Tugomir Alaupović, minister za socialno politiko in kot zastopnik ministra za narodno zdravje Vitomir Korač, minister za trgovino in industrijo dr. Albert Kramer, vojni minister general Hadžić, minister za kmetijstvo in agrarno reformo dr. Franjo Poljak, minister za prehrano in obnovo zemlje Viljem Bukšeg, minister za šume in rudo Anton Kristan. Predsednik in člani vlade položili so danes v dvoru ob 6. popoldne prisego.

Narodno predstavništvo sklicano na 21. t. m.

LDU. Beograd, 17. avgusta. Prva seja narodnega predstavništva, pri kateri se predstavi nova vlada, se vrši v četrtek, dne 21. t. m.

Belgrajsko časopisje o novi vladi.

LDU. Beograd, 17. avg. Povodom sestave nove vlade piše glasilo Demo-

mokratske zajednice »Demokratija«:

Vlada g. Davidoviča noče in ne more biti strankarska, nego vlada, ki si stavlja za nalogo obnovo zemlje in razrešitev vseh nujnih vprašanj. Vlada g. Davidoviča razpolaga z večino in hoče biti v prijateljskih odnosih z vsemi strankami v narodnem predstavništvu. Skrbela bo le za državne interese in ne bo odbijala od sodelovanja nobene politične skupine, ki jo vodi resna skrb za procvit našega troimenega naroda. »Pravda« piše: Demokrati in socijalisti stopajo v težaven položaj. Upamo, da napno vse sile, da se ohrani, kar je ustvaril narod. »Epoha« piše: Dasi strankarsko zainteresirani ljudje s to rešitvijo krize niso zadovoljni, se vendar morejo oni, ki iskreno žele, da živi mlada kraljevina pravo parlamentarno življenje, radovati nad to edino parlamentarno rešitvijo krize. Zadovoljni smo z razvojem svojega parlamentarnega življenja. Želimo še, da bi bila parlamentarna borba in borba v javnosti na višini evropskega parlamentarizma in evropskega tiska.

Nova državna politika.

Beograd, 18. avgusta. (Izv. por.) Nova vlada bo v prvi seji narodnega predstavništva podala izjavo o novi državni politiki za vsestransko ujedinjenje celokupnega naroda. Predvsem hoče rešiti najnujnejša vprašanja socialne politike.

VLADIMIR LEVSTIK.

148. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

Ves iz sebe je položil pest na zimo, dokaj glasneje, nego se spodobi vjudnemu človeku. »Rad bi vedel, česa iščejo taksnile aristokratije v uredništvu »Rdečega plamena«?

Kar nič se ni spomnil, da bi ponudil stol.

»Vas, gospod Mahnè,« je rekel gost prepokojno. »Veseli sem, da vas vidim in spoznam, čeprav je sprejem vse prej ko nadebuden.«

»Razumeli boste moj težki položaj,« je izjavil sodrug Mahnè ogorčeno, z glasom velikonočne raglje.

»Upam, da vas ni kak hudič zapazil, ko ste stopili v hišo. To je že . . . to je vendar . . . vse kar je prav!« Srdito se je obrnil od njega in spet nazaj. »S čim me mislite zabavati? Moj čas je oddan.«

»Z zadevo, ki ji pripisujem precejšen politični pomen. Zmenila se bova prav lepo, zagotavljam vas; diskrecijo mi pač obljubite?«

»Obljubim že; častne besede pa proletarci ne dajemo,« je zasolil Mahnè z izzivajočim preziranjem. »To so kavalirske budalosti.«

»Podpišem, z obema rokama,« se je naklonil gost. »To je budalost kakor kavalirstvo sploh in vobče: neznosna budalost, gospod Mahnè. Zahvalite Boga, da niste kavalir . . .«

»Hml!« je ušlo tribunu. »Pa drugače — kaj bo dobrega?«

»Z velikim veseljem opažam, da imate dva stola,« je razodel nevabljenec. »Dovolite — ah, kako ste ljubeznivi,« — čeprav Mahnè še trenil ni, da bi mu pripravil sedež; grof si ga je sam prinesel izza omare, sedel ter prekrižal roke in noge. »Tako . . . Slišal sem, gospod urednik, da se ukvarjate zadnji čas z izvestnimi pikanterijami iz življenja mojega prijatelja, doktorja Smučiklasa?«

»Aha!« je zategnil Mahnè krvoločno, »senčaj pes taco moli. Ukvarjamo se, gospod, ukvarjamo, in se bomo še; prav nič vas ne mislimo vprašati za dovoljenje.«

»Doktorju Smučiklasu je mnogo do tega, da bi utihnilo to premlevanje stvari, nad katerimi je — tudi ako bi bile resnične — že zdavnaj porastla trava.«

»In vi ste prišli moledovat zanj? Barantat z mojim poštenjem? Kupovat mojo dobro vest za lepe besede?« je vzrojil tribun ter planil pokoncu, z vsemi znaki, da ga mineva potrpežljivost. »Gospod, Vi bi radi ukrotili Mahneta in ga ovili okrog mezinca kakor svoje meščanske vampeže, advokate in trgovce? Slabo ste naleteli, dragi moj . . . O Smučiklasovi aferi imam podatke, s kakršnimi ne razpolaga nihče drugi, tudi »Ljudstvo« ne, to mu lahko poveste; tu, v moji miznici leži pismo prijatelja njegovega sinu, in to pismo obsega vso infamno tragedijo, v katero je pebnil nesrečno žensko on, vaš Smučiklas, ta vzorni zglede smradljive buržajske morale! Le sporočite mu, da

je ta sin poginil v bedi — Pepe Veselko mu je bilo ime, ako ga zanima; toda doktor se naj ne veseli, zakaj Veselkov prijatelj, ki mi je poslal to pismo, še živi ter hoče maščevati svojega nesrečnega tovariša in njegovo mater. Da, da, Herr Graf, ura sodbe nad vašim dičnim varovancem se bliža: prijatelj mi piše, da se oglasi kmalu sam — in takrat ga razkrinkamo, takrat pride vse na dan, magari če zasmrdi do vrh neba po Smučiklasovi kreposti . . .«

»Nočem se zanimati za mučne podrobnosti te zadeve,« je dejal grof z dozdevno bolestjo v glasu. »Kakor vidim, očitate mojemu znanцу huđe in onečajoče stvari . . .«

»Očitam mu najpoglejšo lopovščino, ki jo je kdaj kdo storil pod solncem; ne več in ne manj.«

»Nu dobro — se pravi, slabo; vse to je kaj žalostno in sila neprijetno . . .«

»Za Smučiklasa in kdor ga mara; za nas poštenjake ne.«

»Zlasti, ker se ne drznem misliti, da bi bile vaše trditve brez podlage. Vsekako vas imam za poštenjaka, gospod Mahnè.«

»Hmhm,« je zagodel urednik »Rdečega plamena«. »Lepo je, da spoznate, in nesramno, da še posebej ugotavljate, kar vsakdo ve.«

»Kljub vašemu ogorčenju in — rekel bi — odkritemu načinu izražanja upam, da niste povsem nedostopni za razloge pameti . . . človekoljubja . . . javnega interesa —«

Korupcija.

Kočevje, v avgustu 1919.

Tu imamo gospodarski svet, ki obstoji iz samih Kočevjarjev, in mu predseduje Slovenec od preobrata, naš stari znanec, kandidat za ravnateljsko mesto na gimnaziji v Kočevju, vitez Fran-Josipovega reda in član nemškega profesorskega društva, g. Watzel. Glavno besedo v tem pa ima gospod, ki se je kar sam imenoval kočevskim gerentom, pa tega mesta dosedaj vsled nerazumevanja odločilnih činiteljev, katerim je javni blagor več vreden kot pa slava dveh hiš, dosedaj še ni zasedel. Ta gospod je kupil pred meseci pol vagona svinjske masti, ki pa je dobila vsled prevelikega odstotka vode slab duh. Ker ljudje te masti vsled neprimerne cene niso hoteli kupovati, je prodal gospodarski svet to mast na javni sodnijski dražbi dne 30. junija 1919 tukajšnjemu trgovcu kot edinemu ponudniku po ceni 20 kron za kg. Dobavitelj masti pa se je obvezal, da povrne vso izgubo pri masti gospodarskemu svetu. Kar si je pa gospodarski svet pozneje dovolil, spada pred javni tribunal in pred državno pravdnitvo. Zdražitelj masti, trgovec Macher je pustil mast precvreiti — in mast je bila zopet prvovrstna.

Svoječasno je deželna vlada dala gospodarskemu svetu dovoljenje za izvoz te slabe masti v Nem. Avstrijo. Na to izvoznico je trgovec Macher izvozil mast v Špilje, kjer se je mast po posredovanju postajnega urada in okrajnega glavarstva v Kočevju zaplenila. Šlo je tu za zlorabo izvoznega dovoljenja, ker samo gospodarski urad in ne trgovec Macher je bil k izvozu upravičen. Gospodarski urad pa nikake masti ni več imel, torej je tudi izvažati ni mogel. Kočevje, kjer ne dobiš nobene masti več — vse se je namreč iztlihotapilo — se je prav prisrčno razveselilo, da dobi zopet po primerni ceni mast in je že težko pričakovalo povratka vagona z mastjo. Toda kočevski siromak obrača. Watzel pa obrne in se vsede lepo na vlak, pa hajdi v Ljubljano k vladi, kjer se zaplenitev na lepo Watzlove besede razveljavljavi brez vsake preiskave. Kočevci dobe figo pred nos, Macher pa lahko vtakne velikanski dobiček v žep in ima pri tem še prijetno zavest, da je svoje nadvse ljubljene bratce v rajhu — sicer za vojnodobičarske cene — preskrbel z mastjo, slovenskemu trpinu v Kočevju pa odjedel še ono malo masti, na katero se je ta revež tako veselil. Tolikokrat slišimo besedo korupcija in smo radovedni, ali smemo ta slučaj porabiti v to, da našemu priprostemu ljudstvu raztolmačimo prej imenovano besedo.

Usojamo si našo deželno vlado vprašati: Ali so ji okolnosti te prodaje in izvoza masti znane in kaj misli proti taki zlorabi ukreniti? Radovedni smo dalje, zvedeti, kaj je storil dosedanji prehranjevalni minister dr. Korosec v Belgradu v tej zadevi. Kakšno sliko si je naredil naš poverjenik za notranje zadeve o gospodarstvu pri mestni občini kočevski. Javnost pa vprašuje, kako dolgo se bo še odtegovalo najpotrebnejša živila našim državljanom v korist našim najhujšim sovražnikom samo v ta namen, da si posamezniki napolnijo žepce z odušičnimi cenami. Ali res hočete, da ljudska nevolja prekipi in zgubi popolnoma zaupanje v vsako pravičnost. Stran s korupcijo, stran pa tudi z onimi činitelji, ki jo nočejo ali ne morejo odpraviti!

Mirovna konferenca.

Vrhovni svet gre na počitnice. k Ldu. Pariz, dne 18. avgusta. (ČTU.) Mirovna konferenca bo dne 25. avgusta prekinila za tri tedne svoje delovanje. Upajo, da bo do tedaj mirovna pogodba z Avstrijo podpisana.

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah! Pridobivajte novih naročnikov!

Iz osvobojenega Prekmurja.

Prvi narodni tabor prekmurskih Slovencev. — Najvažnejše vprašanje. — Proglas civilnega komisarja.

Ldu. Belatinci, 18. avgusta. Naše Prekmurje je včeraj na najprisrčnejši in najsilnejši način proslavilo največji dan svoje zgodovine, najsvetejši praznik svojega vstajanja in osvobojenja. Vojaška in civilna oblast sta se nameravali o priliki prvega ljudskega shoda oficijelno predstaviti in izročiti dovršene posle iz rok vojaške oblasti civilni upravi. Zato sta včeraj odšla iz Murske Sobotne vojaški poveljnik popolkovnik Uzurinac in kot začasni civilni komisar določeni mariborski okrajni glavar dr. Lajnsič. Medtem se je v Belatincih zbrala velika množica ljudstva v svrhu slovesnega sprejema. Mladina je nosila slovenske zastavice, moške in fantje so prihajali na konjih, drugi zopet so se pripeljali na okrašenih vozovih. Pred trgovom se je množica zbrala in razporedila, nato pa je krenil ves velečastni izpredvod pod vodstvom narodnega mučenika, visokošolca Pavla Horvata proti trgu. Tu se je izpredvodu pridružilo na tisoče ljudstva, ki je privrelo iz vsega Prekmurja. Nato se je izpredvod nanovo razvrstil in je krenil z domačimi godbami na čelu daleč ven iz trga, da sprejme zastopnika vojaške in civilne oblasti. Ves sprejem je bil prisrčen in prekipevajoč največjega veselja, ki ga sloh ni mogoče popisati. Podpolkovnik Uzurinac in dr. Lajnsič sta se peljala skozi pet do šest slavolokov in sta bila sprejeta kot triumfatorja. Peljala sta se v mesto med tri kilometre dolgem veličasten špalirjem, ki ga je tvorilo nad 20.000 ljudi. Polagoma sta prišla do župne cerkve, v kateri je bila nato služba božja. Po maši se je vršil prvi ljudski tabor v Prekmurju.

Zborovanje je otvoril in vodil domačin Josip Godina. V svojem nagovoru je pozdravil vojaškega poveljnika podpolkovnika Uzurina in njegove čete, ki so v tako kratkem času brez preliivanja krvi osvobodile Prekmurje boljševidke madžarske strahovlade. Podpolkovnik Uzurinac se je na priznanju v iskrenih besedah zahvaljal. Dr. Lajnsič je pojasnjeval pomen svojega prihoda in povedal, da dobi Prekmurje sedaj jugoslovansko uradništvo, ki bo skrbelo za ljudstvo z vso vnemo. — Župnik Klekl je vzbujal spomine prestanega mučenštva. — Dr. Kovačič se je spominjal pariške konference, kjer ima poleg Francozov predsednik Wilson največ zaslug za osvobojenje Prekmurja. — Nato so še govorili razni govorniki. Opoldne je predsednik zaključil zborovanje. Godba je zaigrala „Lepo našo domovino“, ki so jo peli vsi navzoči.

Po zborovanju se je razdelila med ljudstvo proklamacija civilnega komisarja, za katero se je ljudstvo kar trgalo. Popoldne se je razvila prosta ljudska zabava. Kjer se je pokazal kak gost, ga je ljudstvo prisrčno pozdravljalo.

Končno bodi še omenjeno, da je ljudstvo priredilo tu v Belatincih po zavzetju Prekmurja, dne 12. avgusta povrnivšim se beguncem župniku Kleklu in visokošolcema Horvatu in Godini slovesen sprejem in jih je proslavljalo kot rešitelje ljudstva.

Ldu. Maribor, 18. avg. Tabora v Belatinci se je udeležilo tudi več prostovoljnih legij, in to hrvatska, primorska in legija prekmurskih beguncev. Te legije so se udeležile tudi osvobodilnega pohoda v Prekmurje.

Zahvala generalu Jankoviću.

Ldu. Maribor, 18. avgust. Povodom tabora v Belatincih se je potom tukajšnje vojaške oblasti deželni vladi za Slovenijo in generalu Jankoviću, poveljniku IV. armijske oblasti v Zagrebu, ki je dal povelje za zasedanje Prekmurja, odposlala po civilnem komisarju za Prekmurje zahvalna brzojavka.

Proglas civilnega komisarja.

Ldu. Murska Sobota, 17. avgusta. Civilni komisar za Prekmurje dr. Lajnsič je izdal Prekmurcem nastopni proglas: Podpisani zastopnik jugoslo-

vanske vlade naznanjam ljubim Prekmurcem: 1. da je zasedeno Prekmurje del Jugoslavije poleg odločbe pariške mirovne konference, t. j. stalno večno jugoslovansko ozemlje, del Slovenije. Vi niste več Ogrji, temveč jugoslovanski sinovi domovine Jugoslavije, Slovenci. Naša vlada ima moč, da to dobljeno zemljo, da naše rešene brate obdrži pod svojim krilom. Naše ju-naško vojaštvo bo obranilo, kar je našega. Tistim, ki golčijo, da je ta rešitev še nestalna in samo začasna, se nasmejte in opomnite jih, naj ne širijo laži in nezaupanja. Rešenje je dovršeno. 2. Kdor ima proti komu kakšen srd, naj mu odpusti, izlepa naj sovražnike naše pridobi, s tem bo več hasnil domovini in sebi, kakor z o-vadbami in obsodbami. Samo tisti naj se tožijo, ki se iz milega postopanja in ravnanja še norčujejo, in ki so ne-zahvalni in nezadovoljni. 3. Proti svoji domovini in lastnim bratom greše tisti, ki samo iz dobičkaželjnosti spravljajo zrnje preko meje. S tem večajo dra-ginjo v našem bogatem kraju, terejo siromaka in povzročajo pomanjkanje ter spravljajo svoje trpeče brate v ne-voľjo. Kdor si upa to na dušo jemati, ne računa s tem, da pride pred kaz-nujočo pravdo. 4. Vsak, ki ima kak posel, naj se obrne na moj urad v Radgoni (v gostilnici »Pri solncu« pri Voglarju). Z jugoslovanskim po-zdravom civilni komisar za Prekmurje dr. Lajnsič.

Iz jugoslovanskega Prekmurja.

(Od našega posebnega dopisnika.)

Belatinci, dne 14. avg. 1919.

Prekmurje od Mure do Krke in Lendve je osvobojeno tisočletnega madžarskega jarma. Velik trenutek je to, ko se del naroda, ki je dolga sto-letja živel pod drugimi razmerami in si ustvarjal lastno zgodovino, vrača k matici, da združi svojo usodo z raz-vojem in bodočnostjo celokupnega naroda. Od Bratislave do Monoštra je razkropljeno vse polno slovanskih otokov in šele pri Monoštru se za-čenja strnjena celina slovenskega na-roda, ki prekorači Muro in Dravo ter se razlije proti Karavankam in Jadranu in doli na Balkan. Prekmurci so zadnji ostanek nekdanje Koceljeve države, ki je vezala severne Slovence z južnimi. Ti otoki v madžarskem in nemškem ozemlju nam jasno kažejo, kako je tekla zgodovina teh pokrajin in zakaj je zamrla sladka slovenska govornica pod Donavo in nad Rabo, pred Blatnim jezerom in v madžarskih pustah.

Prekmurje je bilo zasedeno brez vsakih bojov, ker se je rdeča garda takoj po padcu komunizma razkropila, bela garda pa je že vnaprej kapitulirala. Naše čete so bile povsod navdušeno sprejete in pozdravljene. V Belatincih jih je čakala domača godba, ki je svirala jugoslovanske himne. Praznično oblečene ženske so trosile cvetlice na pot in vrlo narodno za-vedno ljudstvo je z glasnimi klci pozdravljalo Jugoslavijo, kralja in regenta.

Gotovo je, da se ljudstvo veseli svoje osvoboditve, čeprav je ne umeva natančno tako, kot si mislimo mi onkraj Mure, ki smo vzrasli pod drugimi političnimi razmerami. Prestlabi, nezadostni so bili stiki med enim in drugim delom naroda, da bi se mogle v doglednem času izenačiti razlike v psihi in mentalitetu tega ljudstva, katere so nastale ali spontano kot posledica gospodarskih in socialnih razmer ali umetno kot sistematično delo madžarske nadvlade. Prekmursko slovensko ljudstvo je politično nezrelo in popolnoma disorijentirano; to se bo pokazalo takoj, ko se ne-koliko izgledijo sveži spomini na madžarski komunizem in ko jih naša okupacija postavi pred nove upravne, politične in gospodarske odnose. Seveda ni krivda ljudstva, marveč krivda razmer, nelizprosna posledica danih zgodovinskih dejstev.

Vladnim komisarjem je imenovan dr. Lajnsič iz Maribora. Danes se je vršil tukaj sestanek za upnikov iz celega Prekmurja, izvzemši tzv. Goričance, ki so preveč oddaljeni. Prvotno se je nameraval ustanoviti Narodni svet, toda stvar se je zavlekla in izza okupacije ne pripušča niti civilna niti vojaška oblast takega sveta z lastno eksekutivno. Izvoljen je bil sosvet, ki bo na razpolago civilnemu komisarju, če se bo hotel informirati o želji ljudstva v Prekmurju. Odločeval pa ne bo ta sosvet marveč le upravna teorija onih, ki so šele zadnje dni slišali kaj o Prekmurju. Vsekakor bi bilo umestno, ako bi se Narodni svet formiral še pred okupacijo in izrekel želje ljudstva glede uprave in gospo-darskih vprašanj v obliki spomenice. Menda bi stvar izgledala lepše, če bi se delalo od spodaj navzgor in ne od zgoraj navzdol.

Prekmursko ljudstvo danes za-nima samo to, kedaj in koliko slad-korja, soli, petroleja, tobaka, vžgalic, železa in drugih potrebščin bo dobilo iz Jugoslavije. Za živila ne bo treba skrbeti. Ljudstvo zanima še to, kaj se bo zgodilo z grofi in njihovimi veleposestvi. Če potujete po krasni državni cesti od Radgone čez Soboto in Belatince proti D. Lendvi, vidite krasne grajščine, pristave, skladišča za žito itd. Krog teh pristav leže ve-lika in dobra polja, ki kljub eksten-zivnemu obdelovanju polnijo žitna skladišča bogatih agrarcev ter vzdr-žujejo razkošno življenje madžarskih magnatov à la Bathiany, Szeczeny, Szapary in kako se že imenujejo ti markizi Geri naših Prekmurcev. Kaj bo z zemljo? Nekoč so jo oropali kmetu, danes jo kmet hoče nazaj. Vprašanje agrarne reforme je naj-važnejše vprašanje Prekmurja. O-hola, vase zaljubljena madžarska ar-istokracija mora izginiti iz svojih kras-nih prekmurskih rezidenc. S tem se bo dalo zadoščeno narodnemu čutu, socialni pravičnosti in odtegnilo ono fino parfemirano roko, katera je sto-letja poljubljala naš kmet, medtem ko je po njegovem hrbtu rezal bič gro-fovega valpeta. Ljudstvo sicer grofe globoko spoštuje, ampak to je edina iluzija, ki se mu mora siloma izbiti izpred oči.

Še nekaj značilnega opaziš na potovanju po osvobojenem Prekmurju. To so stare uši Ogrske: Židje in ci-gani. Židje so prva dva dni okupa-cije zaprli trgovine in beznice, ker so bili uverjeni, da bodo Jugoslovani čez dva dni zapustili madžarski pa-šaluk. Danes so jih že odprli. Stojte na pragih in z umazano prijaznostjo pozdravljajo vojaštvo in civilne pot-nike, katere spoznajo za Jugoslovane. Tudi židom bo treba pokazati pot čez Krko in Rabo.

V nedeljo se vrši v Belatincih ljudski tabor. Pričakuje se velika ude-ležba. Dnevi navdušenja in radosti so potrebni, ker nas čaka še mnogo resnega dela!

Jugoslavija.

Nova demarkacijska črta v Banatu.

j LDU. Belgrad, 18. avgusta. Presburo priobčuje oficijelno: Danes so dobile srbske čete povelje, da za-sedejo nastopne občine: Mali Sombor, Dasko in Siring v Gorenjem Banatu, ki pripadajo na godlagi nove določene demarkacijske črte našemu kraljestvu.

Žena boljševidkega voditelja Brodniga aretirana.

j LDU. Maribor, 18. avgusta. V soboto je nemško-avstrijska var-nostna oblast dala dovesti ženo ko-munističnega voditelja Brodniga v Špilje. Tam jo je prevzela vojaška policija in jo odvedla v Maribor. Tukaj so jo natančno preiskali in našli pri njej veliko število važnih pisem in popoln imenik vseh komunističnih vo-diteljev. Odpeljali so jo v Ljubljano.

—18. Boljševizem in naša so- cijalna demokracija.

(Nadaljevanje.)

Rešitev agrarnega vprašanja. Odkar se je v človeški družbi udomačila institucija privatne lastnine, se periodično pojavlja poleg drugih socialnih pokretov posebno močno stremjenje po agrarni reformi. Od agrarnih revolucij starega Rima pa do današnjega dne lahko opazimo to gibanje, ki se danes pojavi tu, jutri tam v najrazličnejših okoliščinah in oblikah. V današnji dobi pa je ta pokret zadobil svetovni značaj. Za prostrano Rusijo, ki ima toliko zemlje, katere pa so ruski mužiki imeli povprečno komaj toliko v svoji posesti, da bi napasli svoje kokoši, je to vprašanje eminentne važnosti. Vedno pa je živela v ruski kmečki duši živa vera, da mora priti enkrat do delitve zemlje. Ta vera je bila tako vkoreninjena v ruski kmečki masi, da so jo še razni vagabundje že od nekdanj izkoriščali. Kolikokrat se je pojavil v kaki ruski vasi kak potepuh, ki je kmetom razlagal, da se bo začela deliti zemlja. Lahkoverni mužik mu je verjel, in bosak je pri njem dobro živel. Parolo o delitvi zemlje so vrgli med ruske mužike na fronti tudi boljševiki. Mužiki so pometali orožje in hiteli domov, da bi ne prišli prepozno k delitvi. To sredstvo je zelo mnogo pripomoglo boljševikom, da so desorganizirali rusko armado.

Zemlja je glavni vir človeškega blagostanja, podlaga vseh ostalih produktivskih sredstev. Zato pa igra pri socializaciji družabnega reda tako važno vlogo.

Ko je po oktobrski revoluciji 1917. prišla na krmilo sovjetska vlada, je izdal hitro zakon o socializaciji zemlje. Razlastila je veleposestnike. Zemljo pa je podržavila. Omenjeni zakon je proti temu, da bi se zemlja razdelila. Komunisti v tem slučaju računajo pravilno:

Ce se zemlja sedaj razdeli, bodo čez nekaj časa nastale zopet podobne zemljske razmere, kot so vladale do sedaj. Sposobnejši in bogatejši bi polagoma zopet pridobili zemljo od revnejših in pa tistih, ki bi se jim ne ljubilo obdelavati zemlje. Potom razdelitve bi se toraj ne prišlo h komunističnemu cilju. Zato pa je treba zemljo podržaviti. Postane naj lastnina celokupnega delavskega razreda. To pa še ne zadostuje. Treba je uresničiti skupno, društveno obdelovanje zemlje. Ako se to ne izvrši, ostane zakon o socializaciji brez moči, le na papirju. Ker če bi vsak obdeloval zemljo zase brez vzajemne pomoči in skupnega dela, bi jo kmalu začel smatrati za svojo zasebno last. Nadajje velja za poljedelstvo kakor za industrijo isto načelo, da je najbolje proizvajati v velikem. Pri velikem zemljedelskem obratu se morejo še le umestno uporabljati stroji, varovati material, postaviti vsakega delavca na odgovarjajoče mu mesto, delo organizirati po načrtu, da se ne trosi po nepotrebnem materiala in delavskih moči.

Ta svoj načrt hočejo izvesti ruski komunisti na sledeči način:

1. Razlastičena veleposestva in latifundije naj se obdelujejo potom zadrug;

2. za ostalo zemljo pa naj se organizirajo poljedelske delavske komune.

Boljševiki priznavajo, da se je na dotičnih veleposestvih, ki se niso dajala v zakup mužikom, ampak se jih je vodilo v lastnem gospodarstvu, desetkrat bolje gospodarilo, kot pa pri ostalih kmetih. Slabo je bilo le to, da so ti bogati dohodki šli v žep veleposestnikov, ki so tlačili mužike. Boljševiki toraj hočejo zadržati produkcijo na ekspropriiranih veleposestvih, ker le ne ta način je mogoče obdržati produkcijo na prejšnjem višku, oziroma jo še povečati. Le tako je mogoče izkoristiti iznajdbe moderne tehnike.

Zato tudi hočejo zorganizirati male razkosane poljedelske delavske

komune. Zato je treba organizacije malih kmetov, ki naj se združijo v občinske zemljedelske sovjete, ki naj obdelavajo skupno po določenem načrtu odkazano jim zemljo. Na ta način je mogoče pritegniti h koristnemu delu tudi agronomne in druge strokovnjake, ki bodo organizirali in vodili produkcijo pod kontrolo kmečkih svetov. Potom podružabljenja poljedelske produkcije h komunizmu.

To je načrt komunistične agrarne reforme. Taktično pa imajo mužiki danes zemljo v svoji roki, razdelili so si jo in prav nič se ne ozirajo na boljševiško postavo o socializaciji zemlje. Nič ne pomagajo opomini boljševiških voditeljev mužikom, da jim mora biti zakon v podržabljenju zemlje svet in nedotakljiv. Razlastitev veleposestev so mužiki razumeli na svoj način. Zemljo so si razdelili, inventar veleposestev pa deloma uničili, deloma pa raznesli na svoje domove. K boljševiškim komisarjem pa so romale kar cele procesije mužikov z edino zahtevo, da se jim zemlja, ki jo imajo faktično v svoji oblasti, prizna zakonito kot njihovo privatno lastnino. Kljub temu, da je v ruskem „miru“ še vedno vegetirala ideja o skupni posesti zemlje, je danes težnja po zasebni lasti iste med ruskimi kmeti najmočnejša. V poljedelski produkciji je zavladala anarhija, produkcija je silno padla, kar je poleg krize v komunikacijskem sistemu eden glavnih vzrokov pomanjkanja in deloma celo lakote v Rusiji. Kakor so delavci iz tovarov, tako so mužiki iz veleposestev pognali inteligentne strokovnjake. Dosti so jih tudi pobili. Sedaj jih kilčejo nazaj, ker uvidevajo, da ne morejo izhajati brez njih. Boljševiki pravijo, naj ta inteligenca sedaj služi ravno tako vladajočemu delavskemu razredu kakor je prej buržoaziji, dokler se ne izpelje splošni učni načrt, ko bo imel vsak delavec priliko in pristop do najvišje strokovne izobrazbe. (Dalje prih.)

Neodrešena domovina.

Kaj mislijo Italijani o bodoči politični upravi v zasedenem ozemlju.

n Ldu Trst, 16. avg. Tukajšnji nacionalistični list „La Nazione“ piše o bodoči ureditvi razmerja med Italijani in Slovani v zasedenem ozemlju: Za srečo je vspelo italijanskemu orožju premagati in uničiti staro avstrijsko državo in doseči naravne meje Italije. Ta srečna okolnost jamlje vsako važnost onim 400.000 Slovanom in 200.000 Nemcem, ki bodo obseženi v mejah naše dežele, ker bodo postali popolnoma neznamenat odstotek napram 38 do 40 milijonov Italijanov. To pa pod enim pogojem: ne smejo se ustanoviti ne ob Zgornji Adiži za ostale države ločene pokrajine, da ne postane nekaka posebna cona (država v državi), ki bi značila pretečo nevarnost za bodočnost. Dva načina sta na razpolaganje zakonodajcem, ki bodo rešili problem določitve pokrajinskih mej v naših deželah. Prvi način bi obstojal v tem, da se loči obmejna cona v pravem pomenu besede od zasedenega ozemlja ter ista organizira, kakor nekaka vojaška cona. Gre le za slabo obljudeno ozemlje, v katerem je italijaniteta le šibek odsev, še več, v katerem je ta v nekaterih točkah naravnost obsovažena, ker je avstrijska vzgoja imela za svoj cilj, pospeševati sovraštvo proti nam. Ta ozemlja bi morala ostati vsaj dvajset let pod vojaško vlado; morala bi imeti močne vojaške posadke in bi jih morala obdelovati vstrajna in modra propaganda. Italija, ki je kulturen element(!), ne bi mogla slediti pruskemu vzorcu, ko je skušal germanizirati poljska ozemlja, pač pa bi lahko pospeševala priseljevanje italijanskega elementa v neobljudenih točkah ter graditi zlate mostove onim Slovincem, Hrvatom in Nemcem, ki bi hoteli iti stalno dihati zrak svoje domovine. — Na ta način bi se se lahko zelo hitro izvedla moralna italijanizacija onih o-

zemlj, če tudi bi se onim tujcem priznale vse jezikovne pravice. Če bi bili po dvajsetih letih ti prebivalci poklicani k političnim volitvam, bi odposlali, če treba, poslance nemške, slovenske ali hrvaške narodnosti, ki bi se pa zavedali, da je usoda njih ozemlja nepreklicna. — Drugi način obstaja v taki določitvi pokrajinskih mej, da se razdeli odrešeno (!) ozemlje, slovensko in hrvaško, med razne naše obmejne pokrajine, in ker taka razdelitev ni prav lahko izvedljiva, ker se mora računati s kmetiškimi, gozdniškimi, mineralogičnimi in trgovskimi interesi, bi se morala n. pr. celo priključiti Julijski Benečiji tudi preveč obsežna videmska pokrajina, da se potem izvede lažje razdelitev, ki bi bolje odgovarjala medsebojnim interesom. Treba bi n. pr. ustanoviti novo čedaško pokrajino, ki bi obsegala ozemlje zgornje Soče in kos trbiškega ozemlja, ki je bil odvzet Nemcem. H Gorici bi se pritegnilo vso gorato ozemlje z Idrijo in Logatcem. Trstu bi treba prisoditi vso ono ozemlje, ki je tvorilo svojo občino v dobi cesarskega Rima, t. j. ozemlja rimske občine, ki se je razprostiralo od oglejskega zidovja z ene strani do Postojne z druge strani, in ki je na jugu obsegalo vso severno istrsko obalo, vstevši mesta Piran, Izola, Koper in Milje. Iz ostalih delov Istre, iz otokov in iz Reke bi se napravile dve nadaljni pokrajini. — Na ta način bi bili Slovenci na severovzhodu in Hrvati na jugu porazdeljeni med štiri pokrajine in ne bi imeli možnosti, da sestavijo posebno upravno telo, ki bi s časom postalo gnezdo malkontentov in takih elementov, ki bi bili pripravljani do vsakršnih poskusov proti Italiji. Glede volitev bo že vlada, ki je pooblaščenca, da uvede v ta ozemlja ono volilno metodo, ki se ji bo zdela najbolj primerna, našla način, da zabrani Nemcem ob Zgornji Adiži, Slovincem na Goriškem in na Krasu in Hrvatom v Istri, da ne bodo mogli vporabiti volilnega boja za protitalijanske in iredentistične manifestacije. To bodo sicer tudi lahko storili, če bodo porazdeljeni na štiri pokrajine, vendar bo efekt drugačen. Torej s kratka: Sestava pokrajin v odrešenih ozemljih mora računati z dejstvom, da je treba razdeliti slovenska ozemlja na način, da jim bo vsaj za prva desetletja odtegnjena možnost, da bi mogla dati skupnega izraza slovenskemu iredentizmu.

Naredba o zameni dvajsetvinarskega drobiža.

n Ldu Trst, 16. avgusta. Po tržaških vogalih je bila včeraj nabita o zameni dvajsetvinarskega drobiža nastopna naredba: 1. V ozemlju Julijske Benečije tostran premirne črte, zasedenem po kraljevi armadi, se v tridesetih dneh po razglasitvi tega edloka izvrši zamena avstro-ogrskega drobiža po 20 „helerjev“ in 20 „filirjev“ v italijanski denar. Zamenjali bodo do zneska 25 lir poštni uradi, višje zneske pa podružnice „Banke d' Italia“ v Trstu, Gorici in Pulju. Generalni civilni komisar in v to poverjeni organi smejo izvršiti vsakršne koli poizvedbe o izvoru v zameno predloženih vsot ter zavrtniti zameno, kjer bi se posest dotičnega zneska ne izkazala upravičena. Ta zavrtnitev pa v primeru krivde ne izključuje kazni, kakor jo za to določa naredba vrhovnega poveljništva kr. italijanske vojske, izdana 22. majnika 1919. 2. V predidčem členu navedeni avstro-ogrski drobiž izgubi zakonito tečajno veljavo o polnoči petnajstega dne po razglasitvi tega odloka. Trst, dne 15. avgusta 1919. Generalni civilni komisar: Ciuffelli.

Namestnik generalnega civilnega komisarja.

n Trst, 16. avg. (Namestnik generalnega civilnega komisarja.) Generalni civilni komisar Avgust Ciuffelli razglša v uradnem listu, da je imenovan za njegovega pomočnika in namestnika državni svetnik dr. Adolfo Berio.

Slovanski svet.

Min. predsednik Tusar o odnosih Čehoslovaške do sosednjih držav.

sl LDU Praga, 16. avgusta. ČTU „Journal de Geneve“ priložuje razgovor svojega praškega dopisnika z ministrskim predsednikom Tusarjem, ki se je glede odnosov Čehoslovaške republike do sosednjih držav nastopno izrazil: Hočemo delati, graditi, ustvarjati. V ta namen potrebujemo miru na zunaj in reda na znotraj. Zato moramo odpraviti jezikovne in plemenske spore. Potruditi se hočemo z vsemi močmi, da začnemo z nemško državo na podlagi zdrave trgovinske politike prijateljske razmere. Z Nemško Avstrijo moramo skleniti brezhibne dogovore in glede Madžarske se moramo potruditi, da ustvarimo za obe stranki znosljivo skupno življenje. Naši odnosi do zaveznice Jugoslavije morajo biti vedno prijateljski in neskaljeni. Spori s Poljaki morajo izginiti. Doseči hočemo enakopravnost narodov; kajti le popolna enakost med narodi more zajamčiti vsem našim narodom svobodo ter politični, narodni in kulturni razvoj. Šele ko pridemo do poštenih razgovorov in uvidimo, da smo navezani drug na drugega, potem šele pridemo do notranjega soglasja.

Čehoslovaki proti obnovitvi monarhije na Madžarskem.

sl LDU Pariz, 16. avgusta. ČTU Minister za zunanje posle Beneš je poslal predsedniku mirovne konference noto, v kateri izjavlja, da smatra v soglasju s praško vlado za svojo dolžnost, informirati mirovno konferenco o stališču čehoslovaške vlade glede dogodkov na Madžarskem predvsem glede obnovitve monarhije, do katere gotovo pride, ako bo vodil vladne posle nadvojvoda Jožet.

Maksim Gorki živi.

sl Ldu. Pariz, 18. avg. (ČTU.) Vesti o umoru Maksima Gorkega se demantirajo.

Sosedne države.

Madžarska.

Romuni ostanejo v Budimpešti.

e Ldu. Berlin, 16. avgusta. (ČTU.) „Frankfurter Zeitung“ javlja iz Ženeve, da sta pariška mirovna konferenca in Romunija sklenili dogovor, ki dovoljuje Romunom ostati v Budimpešti.

General Segre v Budimpešti.

e Ldu. Dunaj, 18. avgusta. (ČTU.) S pristojnega mesta poročajo, da se mudri General Segre v Budimpešti v svrhu pogovora s četvorico ententnih generalov.

Ministrstvo Friedrich v zadregi.

e Ldu. Budimpešta, 17. avg. (DunKU.) OKU poroča: Za trgovinskega ministra je bil imenovan Franc Heinrich in za ministra prehrane Karl Ereky.

e Ldu. Budimpešta, 18. avg. (ČTU.) Kabinet Friedrich se bojuje z velikimi težkočami. Pojavilo se je gibanje proti kabinetu. Nekateri prejšnji mogotci so nezadovoljni, ker niso zopet dosegli moči. Socialisti vztrajajo dalje na svojem odklanjajočem stališču napram nadvojvodi Jožetu z motivacijo, da pri sedanjih okoliščinah republika z nadvojvodo na čelu ni na mestu. Szegedinska vlada, ki je že polnoštevilno dospela v Budimpešto, bo imela jutri sejo in bo oddala vse svoje posle, ki jih je dosedaj opravljala, kabinetu Friedrichovemu. Vlada še vedno upa, da jo bo ententa priznala.

Reorganizacija soc. dem. stranke.

e Ldu. Budimpešta, 16. avg. (ČTU.) Socialno-demokratska stranka pripravlja nov strankin kongres, da izvede popolno preobnovo stranke. Stranka prekine vse stike s tretjo internacionalo v Moskvi in se postavi na podlago druge internacionale. Člani,

ki so se kompromitirali za komunistične vlade, bodo izključeni. Stranko vodi začasno zvezna komisija.

Preobrat v nemško-zapadnih komitatih.

e LDU. Dunaj, 18. avg. (ČTU.) »Montagsjournal« javlja iz Fürstentfelda (Štajersko), da se je o delih zapadne nemške Ogrske, ki mejijo na Štajersko izvršil preobrat. Podrobnosti še manjkajo.

e LDU. Dunaj, 18. avg. (ČTU.) »Wiener Mittag« poroča iz Fürstentfelda: V več krajih nemške zapadne Ogrske, ki mejijo na Štajersko, so se včeraj in danes vršile velike manifestacije za priklopitev nemške zapadne Ogrske k Nemški Avstriji. Na vseh zborovanjih so sprejeli resolucijo, kjer se glasi med drugim: »Danes zbrani overovljeni zastopniki vseh občin, izjavljajo, da se smatrajo k Štajerski spadajočimi. S tem izstopimo iz ogrske državne zveze, bratsko pozdravljamo Štajersko in prosimo oblasti, naj kar najhitreje prevzamejo upravo.« V vseh nemških krajih nemško zapadne Ogrske pripravljajo danes rdeče-belo-rdeče in Štajerske zeleno-bele zastave. Prihod nemško-avstrijskih čet se pričakuje vsak hip.

Nemška Avstrija zaspe „koridor“ med Čehoslovaki in Jugoslavani.

e Kdu. Brno, 18. avg. (ČTU.) »Lidove Novini« javljajo: Avstrijska vlada je končala vse vojaške priprave na zasedbo nemško-zapadne Ogrske. Prihod avstrijskih čet v nemško zapadno Ogrsko pričakujejo vsak hip. Avstrijska vlada bo utemeljila te odredbe s pretečo nevarnostjo zasedbe nemško-zapadne Ogrske kot koridor med Čehoslovaki in Jugoslavani.

Nemška Avstrija.

Pomanjkanje premoga.

e Ldu. Dunaj, 16. avgusta, (ČTU.) Nemška Avstrija mora radi pomanjkanja premoga dne 19. t. m. ustaviti promet z brzovlaki.

Prehranjevalni diktator na Dunaju.

e Ldu. Dunaj, 18. avgusta, (ČTU.) Jutri pride na Dunaj prehranjevalni diktator Hoover.

Po svetu.

Spor med Zedinjenimi državami in Mehiko.

t LDU. Rim, 17. avgusta. (Dun.-KU. Brež.) Iz Pariza poročajo: Odnosaj med Zedinjenimi državami in Mehiko so se poostrili. Vodilni ameriški listi slutijo, da pride do spora in pišejo, da bi bila Angleška zadovoljna, ako zasedejo Zedinjene države Mehiko.

Ldu. Amsterdam, 18. avgusta. (DunKU.) Kakor javlja tiskovni urad »Radio«, je predsednik Mehike Caranza izgnal britanskega poslanika iz Mehike. To je storil baje radi tega, ker še dosedaj ni priznan. — »New York Sun« pravi k temu dogodku, da pomeni tak način postopanja občutno razžaljenje Velike Britanije, ki bi moglo dati povod za odločen nastop proti Mehiki.

Stavka v Ameriki se širi.

t LDU. Amsterdam, 17. avg. (DunKU.) 14 000 nameščencev new-yorkskih podzemskih in višinskih železnic je začelo stavkati.

Politični pregled.

p Korupcija v uradih. K tozadavni notici v nedeljskem »Slovencu« pripominamo, da je g. dr. J. Š. povedal dovolj jasno svoje mnenje o teh in podobnih zadevah. Kdor hoče kaj več zvedeti, naj se informira na pristojnem mestu t. j. v ministrstvu za notranje zadeve in v ministrstvu za trgovino in industrijo.

p Imenitno so informirani nekateri »uredniki« naših vsestransko strokovno-političnih in v javnosti neznanih tednikov! Tako poroča n. pr. »Naša moč« o novi politični stranki

t. j. narodno socijalni, da je med njenimi ustanovitelji tudi dr. Ivan Tavčar, sin ljubljanskega župana in še par podobnih budalosti. Gospodje, izven zakristije ste imenitno informirani!

p Izvoljski umrl. Reuterjev urad javlja iz Pariza: Bivši poslanik in ministar za zunanje posele Izvoljski je v Parizu umrl.

p Mina pod zgradbo mirovne konference. LDU. Belgrad, 17. avg. »Trgovinski glasnik« priobčuje uvodnik, ki zaključuje, da se ne sme dopustiti, da Habsburžani ožive v Budimpešti ali na Dunaju. Ako se to zgodi, bi pariška konferenca dopustila poslati mino pod zgradbo, ki jo zida sama. Naša država mora z vso silo ovirati oživiljenje Habsburžanov in mora sporazumno s Čehi in Poljaki zahtevati, da se ne dela razlike med Habsburžani in Hohenzollernci in da se prepreči njihov povratek. Zrušili Habsburžane je bila naša glavna naloga in ko se je to posrečilo, nikakor ne smemo tega uspeha zalgrati.

p Italijanski strah pred Habsburgovci. LDU. St. Germain, 17. avg. (DunKU.) »Tempsu« javljajo iz Rima, da bi bilo javno mnenje v Italiji o povratku nadvojvode Jožefa v Budimpešto manj vznemirljivo, ako ne bi na fatalni način kazala na osnovo donavske konfederacije, ki bi bila za interese Italije še neprijetnejša, nego stara monarhija. Gotovi elementi, zlasti Hrvatje bi mogli z Dunajem in Budimpešto pospeševati uresnitve starega, že cesarju Francu Jožefu dragega trialističnega projekta. Vsekakor pa so protesti Čehoslovakov in Srbov zoper povrnitev nadvojvode nekoliko pomirili duhove.

p Švicarska soc.-dem. stranka za boljše življenje. LDU. Basel, 17. avg. (DunKU.) Švicarska brzojavna agencija poroča: Izredno zborovanje socialistične stranke v Švici je sklenilo s 318 glasovi proti 147 glasovom, da pristopi švicarska socialistična stranka k tretji internacionali. Ta sklep pa se mora, ker je tako zahtevala tretjina zborovalcev, predložiti v glasovanje sekcijam.

p Nov tripolitanski guverner Mentzinger je prevzel v Tripolisu svoje službeno mesto.

Dnevne vesti.

dn »Glasbena Matica« v Ljubljani razpošilja sedaj svojim članom poštnobranilnične položnice za plačanje dveletne članarine. Cenjene člane odbor vljudno prosi, da ne prezro došlih jim dopisov in vpošljejo članarino za leti 1917/18 in 1918/19 v znesku po 13 K. Z ozirom na ogromne stroške so preplačila izredno dobrodošla.

dn Draginja in nje posledice. Splošno se je pričakovalo, da bodo cene živilom po novi žetvi padle. Kakor se pa sedaj vidi, pa draginja le noče ponehati in se ne bo dala tako hitro pregnati. To pa bo imelo slabe posledice. Le pomislimo, kako ležko shajajo kočarji in mali posestniki, ki nimajo nobenih denarnih dohodkov več. Zdaj še hodijo na delo h kmetom, a pozimi bodo morali živež kupovati, a zaslužka ne bo nobenega. Istolako se godi uradnikom, ki so obilno obdarjeni z otroki, še celo če sta izmed teh po dva ali trije v šoli v mestu. Dalavci v tovarnah in drugih obratih tudi niso na boljšem, čerevno dobivajo lepe mezde. Vsi ti sloji pričakujejo, da prinese nova letina znižanje cen živil. Tem večja bo prevara, če se njihovi upi ne uresničijo. Saj dolgo tako ne more iti naprej, da bodo cene živilom in drugim potrebščinam vedno rastle. Prva in glavna skrb celokupne vlade bi morala biti obrnjena na znižanje cen v prvi vrsti živilom. Po cenah živeža se ravna cene drugih potrebščin. Cene moki in drugim mlinskim izdelkom morajo po novi žetvi znatno pasti, potem se bode polagoma zadovoljnost prebivalcev povrnila.

dn »Rubinstein.« Zgodilo se je nekaj, česar nismo resno pričakovali. Prišel je v Ljubljano sanitetni pod-

polkovnik Rubinsteln z nalogo, da prevzame vodstvo garnizijske bolnice. Nimamo ničesar proti častiti osebi g. san. podpolkovnika, a njegovo ime vsebuje program in ta program zavračamo kratkomalo enkrat za vselej. Protestiramo kar najenergičnejše proti importaciji tujerodnih elementov na važna vodilna vojaško-saniteta mesta v Sloveniji, ker ne občutimo niti potrebe, niti veselja odreči se kulturni polnoletnosti. Imamo dovolj lastnih večjih in vestnih zdravnikov arljsko-slovenskega pokolenja, zato občutimo pojav g. Rubinsteina kot zasušnico s strani vojaških oblasti. V času, ko so nam hermetično zaprte meje za znanstvena dela, zapadne Evrope, ko je inozemska knjiga postala pri nas že bela vrana, ko smo odrezani od vsega kulturnega sveta kakor da bi živeli v kaki Bantu-državi, se najodločnejše zavarujemo proti importu kulturnih potenc iz bližnjega orijenta. Poznamo njih kulturno vrednost predobro še izza časa, ko smo tlačani Avstro-Ogrski, poznamo njihov poguben vpliv na celotni vojaško-zdravniški stan in vemo tudi, da, kjer se je enkrat naselil Rubinstein, ne traja dolgo, da se pojavi še Ollvengrün, Karfunkelstein in Zwirngest.

Zahtevamo, da se vpošteva v prvi vrsti naše ljudi. Z veseljem bi pozdravili vsakega srbskega ali hrvaškega zdravnika naše krvi, nikakor pa ne bomo mirno prenašali, da bi zasedali vodilna mesta v naši deželi ljudje one rase, ki korumpira, kjerkoli se pojavi, vse javno in zasebno življenje. Caveant consules! Vojaški zdravnik.

dn Huda vročina na Francoskem. Na Francoskem je navzlic nekaterim nevihtam huda vročina. V pokrajini Aisne so zaznamovali najvišjo temperaturo 50° C. Trte krompir in so hudo trpeli. V Lyonu in na sredozemski obali prenočuje mnogo tisoč ljudi pod milim nebom.

dn Nesreča na kamniški železnici. V soboto zvečer je med postajama Trzin-Crnuče padel z vlaka g. I. Kopitar, ki se je boril do zadnjega časa v srbski vojski in se peljal na dopust. Kolo mu je zdrobilo roko nad komolcem, tako da so mu jo morali takoj po prihodu v Domžale odrezati. Ponesrečenca so nato z rešilnim vozom prepeljali v ljubljansko bolnico.

dn Veliko zločinov se zgodil v pijanosti. Polovico kaznjencev privede v zapor in prisilno delavnico alkohol. Sodnik ki je v svoji praksi imel za obravnavati 1100 slučajev tepeža, je dognal, da se je v teh slučajih kaznjivo dejanje zgodilo v 700 slučajih pod vplivom alkohola.

dn Nesreča pri Velikovcu. Pri popraviljanju mosta pri Velikovcu sta vsled narasle vode utonila dva vojaka-saperja in sicer Jožef Dežman in Simon Korošec. Vrh saperski bataljon je skupno z njima zgubil še 6 mož.

dn Djevojački inštitut dr. Ade Broch i sestara. Tečaj u jezicima i književnosti (slavenski, engleski, francuski i njemački), slikanju, glasbi itd. Viša djevojačka škola sa pravom javnosti itd. Engleskinje i Francuskinje u kući. Zagreb, Gundulićeva ulica 63/II.

Ljubljanske vesti.

I Nima sreče. Gosp. Martincu je bilo v četrtek, iz gornjega trakta poslopja »Mestne hranilnice« tik pred čakalnice ukradeno 1000 K vredno kolo — že četrto po številu. Tat je menda samo čakal, da je lastnik zaprl vrata za seboj in že je odnesel kolo po stopnjicah. Dosedaj nimajo še nikakega sledu za njim.

I Komentar k »Senzacionalni razpravi« Pod tem naslovom priobčuje v »Slov. Narodu« dr. M. Rostohar članek, v katerem pravi oziraje se na v »Slovencu« priobčen zagovor g. Uhlirja med drugim sledeče: Uhlirjev zagovor napravi utis, kot da je on dobil vladno naročilo, zapleniti pričakovane denarne pošiljave, jaz pa da sem čakal na vlak kot nepoklicana oseba. Z ozirom na to ugotavljam, da mi je že dne 31. oktobra 1918 od Narodnega sveta poverila adjutanturo

na štacijskem poveljstvu in je še isti popoldan dotično pismeno povelje pokazal štacijski poveljnik tudi g. Uhlirju, ki vsaj od 1. novembra 1918 dopoldne ni bil več v službi jugoslovanske armade, ker sem ga bil tega dne okrog 10 h dopoldne odslovil in mi prepevedal vstop v prostore štacijskega poveljstva, to pa iz zelo tehničnih vzrokov. Ako se je po svojem lastnem zadržilu g. Uhlir nahajal v noči od 1. do 2. nov. na štacijskem poveljstvu, potem se je mudil le kot nepoklicana oseba. Imam še danes v rokah pismen dokaz Narodne vlade, da zaplenim avizirane denarne vloge. Tudi ni res, da so dotični službeni protokoli izginili, kakor to trdi g. Uhlir — pač pa isti še vedno eksistirajo in se bodo gotovo sodišču tudi predložili. Naloga g. Uhlirja pa je, da doprinese za vse svoje nezastlišane obdolžitve dokaz resnice. Za to gre v tožbi, ki bo to zadevo končno tudi dognala.

I Društvo zasebnega uradništva Slovenije v Ljubljani poziva one člane, ki so oddali steklenice za olje, da pridejo istega iskat v četrtek, dne 21. avgusta v skladišče Gospodarske Zveze na Dunajski cesti, in sicer dopoldne od 9 do 12 ure ter popoldne od 2 do 5 ure. Olje stane liter 26 K in se bode tudi tam plačalo. Opozorjamo vse člane, da se bode olje delilo izključno samo določeni dan.

I Neka oseba je v torek, dne 12. t. m. pozabila v tramvaju št. 1464 ob 5:50 h popoldne na progi Glavni kol. — Garn. boln. mal paket. Oseba, ki je paket vzela je dobro znana in se pozivlja, da ga takoj vrne na Uradništvo »Jugoslavije«, drugače se bode proti njej policijsko postopalo.

Zadnje vesti.

Boljševiki na Madžarskem se skrivajo.

Budimpešta, 18. avg. (Dun.-KU.) V mestecu Szent Endre blizu Budimpešte se skrivajo mnogi komunisti. V szentendreškem gozdu se je včeraj ustrelil zglasni komunist Filip Engländer-Fodor, o katerem se govori, da je ropal celo mrličce. Skrival se je že dalje časa in je počini samomor v trenutku, ko so ga orožniki hoteli aretirati. V Szent Endreju so dosedaj aretirali 53 komunistov.

Bolgarji zahtevajo Tracijo.

LDU. Lyon, 18. avgusta. (Brezž) Kakor poroča »Petit Parisien« je bolgarska delegacija predložila tajništvu mirovne konference celo vrsto not, od katerih je najvažnejša ona, ki zahteva združenje Tracije z Bolgarijo. Bolgarji utemeljujejo to zahtevo s številnimi zgodovinskimi, etnografskimi in gospodarskimi razlogi ter poudarjajo, da se morajo smatrati kot Bolgarji tudi takozvani Pomaki, češ da to pleme ni nič drugega, kakor bolgarsko prebivalstvo, ki je pa svojčas prestopilo k islamu.

Resen položaj na poljsko-nemški meji.

LDU. Berlin, 18. avgusta. (Čtu.) Državni brambeni minister je odposlal zadostno število čet na poljsko mejo, da potlačijo vstajo. Položaj je zelo resen.

Potovanje v Budimpešto.

LDU. Dunaj, 18. avgusta. (Čtu.) Kakor javlja romunski urad za izdajanje potnih listov na Dunaju, je sedaj potovanje v Budimpešto dovoljeno samo uradnim in diplomatskim osebam.

Velika nesreča.

Lichtenstein, 18. avg. (Dun.-KU.) Na gradu Lichtenstein se je pripetila včeraj popoldne velika nesreča. Vsled prevelikega navala turistov, ki so ogledovali grad, se je dvigljivi most pred grajskimi vrati pogreznil; 50 do 60 turistov, ki so se v tem trenutku nahajali na mostu je padlo v 10 metrov globoki grajski jarek. Med njimi je bilo tudi več žensk in otrok. Govoril se, da je bilo 6 oseb težko in 20 lahko poškodovanih.

Od našega posebnega poročevalca.

Kdo je pripravil prevrat na Madžarskem.

Dunaj, 18. avgusta. (Izv. poročilo.) »Temps« poroča, da je bil prevrat na Madžarskem pripravljen v Švici od avstrijsko-madžarske aristokracije z namenom, da se ustanovi velika katoliška država, ki bi obsegala Nemško Avstrijo, Madžarsko in Bavarsko. Središče te zarote je bil Freiburg, duša zarotnikov pa monsignor Maglione.

Karl in Madžarska.

Dunaj, 18. avg. (Izv. por.) Madžarski dopisni urad dementira vest, da je poslal Karl kurirja z lastnoročnim pismom k Jožetu. Tem nasproti se zatrjuje, da je bila ta vest vzeta iz najverodostojnejšega vira. Dodatno se še poroča, da je šel grof Jurij Andrássy predvčerajšnjem v Budimpešto, da informira Jožeta o stališču, ki ga zavzema Karl z ozirom na sedanji položaj na Madžarskem. Karl smatra Jožeta le za svojega začasnega namestnika, ki funkcionira na Madžarskem kot „homo regius“.

9 milijardni kredit za Nemčijo.

Dunaj, 18. avgusta. (Izv. poročilo.) V nemški narodni skupščini se je predložila zahteva po državnem posojilu za računsko leto 1919. Finančni minister je pooblaščen, da nabavi kredit devetih milijard za izredne drž. prispevke.

Pred sklepom miru z Nemško Avstrijo.

Dunaj, 18. avg. (Izv. por.) »Journal« poroča, da se sestane danes glavni odbor mirovne konference, ki bo pregledal navodila raznih komisij in sestavil končni tekst na nemško-avstrijske protipredloge. V petek ali soboto bo predala mirovna konferenca svoj odgovor nemško-avstrijski mirovni delegaciji.

Dopisi.

d Iz Kranja. Na vse merodajne faktorje stavljamo odprto vprašanje, kaj mislijo s kranjskim vodovodom? Ob času sedaj vladajoče vročine nam zapirajo vodo za celo popoldne; v izjemnih slučajih pa milostno menda dovolijo, da se voda redno zapira ob sedmih zvečer. Ljudje nimajo niti toliko vode, da bi si zvečer ohladili žejno, kaj šele, da bi mogli vodo rabiti v druge svrhe! To so neznosne razmere in škandal prve vrste! Zelo ugoden utis napravljajo to na tujce, ki morajo piti tisto gorko vodo kranjskega vodovoda. Da smo pa ogorčeni meščani, ki plačujemo davke za ponesrečen vodovodni načrt, da nimamo sedaj niti vode, je umljivo! Če je to iz sanitarnega ozira priporočljivo, bodo vedele pristojne oblasti. Mestni obč. svet pa uljudno vprašamo, zakaj je pustil s tako naglico zasuti nadvse dobre mestne vodnjake? — Električna je koristna naprava, blagor donajša krajem, ki jo posedujejo; Kranj pa žalibog zavisi od milosti podjetja, ki po preudarnosti razsvetljuje gorenjsko metropolo. — Og. mestni očetje naj skrbijo, da se stvar uredi; za vodstvo vodovodnega podjetja naj nastavi rojaka-Slovenca — ali naj pa še nadalje ostane tirolski Nemeč kot odločujoči faktor mestnega vodovoda?

d Iz Rajhenburga. Težka nesreča je zadela tukajšnjo narodno rodolino Senica. Tesarji, ki so odstranili staro streho, iz neprevidnosti niso podprli stranskih zidov in se je vsled tega zid zrušil, razbil strop in pokopal pod kamnjem spodaj se nahajajoče tri sinove g. Senice. Enega so potegnili že mrtvega izpod ruševin, ostala dva ležita težko ranjena v krški bolnici.

d Smarje pri Jalšah. V nedeljo 10. t. m. se je za šmarski okraj ustanovilo nujno potrebna gospodarska zadruga, katere namen je nakupovati gospodarske potrebščine iz prve roke brez posredovalcev in razpečavati poljedelske pridelke naravnost konsumentom.

d Celje. V splošnem vlada v Celju še precejšen nered, ki je deloma posledica slabega gospodarstva prejšnjih nemškutarjev, deloma pa tudi malomarnosti sedanje mestne uprave. Imamo vodovod, ki deluje jako slabo, imamo mostič v mestnem vrtu, ki ga je polovica odnesla zadnja povodenj, imamo trge in ulice, po katerih se zamaž oziraj, da bi ji našel ime, ker pač nimamo kašipota, kjer bi našel ime ulice, po kateri hodiš. In polno je še takih nedostatkov, ki se bodo odpravili le tedaj, če bodo dobili vodilna mesta v roke agilni in zmožni možje. Popraviti je potreba oba celjska mosta — kapucinski most je naravnost sramota za mesto. Pri vodovodu naj se tudi odpravi pavšalno plačevanje od števila pip, ker pri tem pridejo na svoj račun pač posamezni podjetniki in bogataši, ki trajo vodo na vse načine, ne pa tako stanovalci višjih nadstropij, ki vode sploh ne dobijo, a jo morajo plačevati za pritlične stranke, ki zalivajo celo vrt in perejo perilo s pitno vodo, mesto, da bi šli na Savinjo. — Deželno vlado v Ljubljani prosimo, da nastavi v mestnem uradu energične in sposobne ljudi, ki bodo v stanu zadržati in preprečiti počasni a sigurni razpad vseh celjskih javnih naprav.

d Ptuj. Ptujška posojilnica plačuje svojemu slugi mesečno 80 K. Gospodje, malo več uvidenosti!

d Jurklošter. Dne 7. avgusta so bile v »Jugoslaviji« vdrugič priobčene naše pošne razmere. Posledica tega je bila, da je prišel že 11. avgusta poštni komisar. Preiskava na tukajšnji pošti je dognala toliko gradiva razne vsebine, da so bivšo poštarico Fani Pfeifferjevo roj. Hvalec nemudoma odstranili in telegrafično vpoklicali novo moč. Novo poštarico pozdravimo z največjim veseljem in upamo, da ostane v naši sredi mnogo let. Tukajšnje ljudstvo je vobče mirno in potrpežljivo, kar najboljšo kaže dejstvo, da je poprpelo toliko let s prejšnjo poštarico, ki je pohlevnost ubogih ljudi skrajno zlorabljala. Da smo prišli zopet do boljših poštinih razmer, gre pa v prvi vrsti zasluga listu »Jugoslavija«, ki je priobčil točno naše pritožbe, za kar izrekamo njenemu uredništvu na tem mestu najlepšo zahvalo.

d Borovlje. Trgovec Benko, ki je bil začetkom meseca majnika po Nemcih odveden s svojega doma in potem v stari, smrdljivi bolnici v Gmundu na gornjem Koroškem interniran, je Nencem ušel in po treh dneh biođnje in tavanja po gorah in gozdovih pribežal srečno domov. Z njim je pribežal tudi g. dr. Rožič, ki so ga Nemci iz Celovca bili tudi odvedli v mukepolno internacijo. Obe gospodoma se poznajo na obrazu prestane bolečine in gladovanje v nemški internaciji.

d Borovlje. Naš Sokol, katerega je avstrijska vlada dolgo let preganjala in končno razpustila, je pričel zopet s svojim delovanjem. Telovadba se vrši vsak teden trikrat v telovadnici ljudske šole. Priprave za sokolski zlet gorenjske župe, ki se vrši 31. avgusta v Borovlje, so v polnem tiru. Za to prireditev vlada povsod veliko zanimanje. Pripravljalni odbor in posamezni odseki so bili izvoljeni na sestanku, katerega so se brez izjeme udeležile vse povabljene dame in gospodje.

d Pliberk. Že dalj časa se zanimam za razmere lepega mesta Pliberk. Bral sem v raznih časopisih kako lepo se razvija narodno življenje pri vas. Zatorej sem vas po daljši odsotnosti zopet obišel. A kakšno presenečenje sem doživel, ko sem šel od kolodvora proti mestu. V okusni Malgajevi ulici zagledam na neki hiši — gostilni — napis »Gostilna pri junaku Malgaju«. V srce me je zabolelo — ko sem to zagledal in spomnil sem se na te, dragi Malgaj in nehote sem se vprašal, kaj bi pač rekel ti k temu. Poznal sem te skozi in skozi — pač in vem — ne bilo ti ti vseeno. In to vam, zavedni Slovenci v Pliberku, ni prišlo na um, ko se je delal omenjeni napis? ! Ako Vi sami

ne izprevidite, kako skrajno neokusno je izrabljanje imena padlega junaka v reklamne svrhe — pa zahtevamo mi drugi, ki nas večkrat kliče dolžnost k vam, da odstranite kar najhitreje ta napis in ne pustite onečaščiti imena svojih junakov na tako neokusen način.

d Slovenji Plajberk. Za varstvo naših lepih gozdov in tudi dragocene divjačine, bo morala vlada takoj potrebno ukreniti. Prejšnji nemški gozdarji in pazniki so zbežali, novih pa vlada še ni nastavila in tako pušča sekira in poka puška po naših šumah da preletava strah ne le posestnika, ampak tudi vsakega ljubitelja naših naravnih zakladov.

Gospodarstvo.

g Pozor! Tovarne kartač, metel in podobnega. Pri državni gozdni upravi v Deliblatu (Banat) se bode dne 1. septembra t. l. potom pismene dražbe prodalo 33 metr. stotov debeljih in 14 metr. stotov finejših koren od metljike (Reiswurz) za izdelovanje kartač, metelj i. t. d. po izključni ceni 2000 kron za q. Interesenti morejo ogledati vzorec pri Gozdarskem oddelku deželne vlade v Ljubljani, Valvazovjev trg št. 1, vsakega dne od 10—12 ure dopoldne, kjer so tudi bližnji pogoji dražbe na vpogled.

g Maksimalne cene na Angleškem. Ldu. London, 15. avg. (DUNKU.) Poslanska zbornica je razpravljala o zakonu proti vojnim dobičkarjem. Razprava je bila zelo živahna. Vlada je sprejela več dodatnih predlogov, med njimi tudi enega s katerim se pooblašča delovni urad, določiti za vse predmete maksimalne cene.

g Trgovska pogajanja. Ldu. Belgrad, 15. avgusta. Semkaj so došli delegati avstrijske vlade radi trgovskih pogajanj z našo vlado.

g Tečaj krome v Zürichu. Od kar so bili objavljeni mirovni pogoji za Nemško Avstrijo, je padel borzni tečaj za stare krome za okroglo 30%. Za sto starih avstrijskih kron se je 25. pr. m. plačevalo 12 frankov, za sto nemško-avstrijskih pa 13.50 frankov — medtem ko je istočasno notiralo 100 čehoslovaških kron 26.75 frankov. Čehoslovaška krona ima toraj, v kljub ne ravno dobremu položaju čehoslovaških državnih financsko 125% agia nad staro avstrijsko krono. Objektivno vrednost jugoslo-

vanske krome žalibog danes še ne moremo presoditi, ker dosedaj še nikjer oficijelno ne notira.

g Premog in Italija. Povodom resne premogovne krize, ki preti Italiji, spominja milanska »Perseveranza« na rudno bogastvo naše Dalmacije, in jadicuje, da bi z Dalmacije zgubila tudi vse bogate premogovnike in vodne sile te dežele. Se bo treba že utolažiti — ker naša zemlja ne bo nikdar za dolgo pod tujim gospodstvom.

g Imovina naših državljanov na Madžarskem. Finančno ministvo v Belgradu je z odlokom J. Br. 1979 od 3. avgusta 1919 obvestilo delegacijo ministva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani, da osrednja vlada ni pozvala naših državljanov, da v smislu zahteve madžarske sovjetske vlade prijavijo svojo imovino na Madžarskem, ker je francoska vlada proglasila vse tozadevne dispozicije Bele Kuna za prosto tatvino. Te dispozicije za naše državljanje ne morejo imeti nikakih pravnih posledic. Naša osrednja vlada kakor tudi vse ostale zavezniške vlade so v tem vprašanju izjavile, da soglašajo z negiranjem francoske vlade. Zavezniške vlade bodo same — brez poprejšnje prijave posameznih strank — mednarodnim potom vzele v zaščito interese svojih državljanov.

g Nemški bankovei po 50 mark z datumom 20. oktobra 1918 ostanejo v prometu samo še do 10. septembra 1919. Po tem roku se jih mora zamenjati samo še pri glavni blagajni državne banke do 10. septembra 1920.

g Bančni bankrot v Avstriji. »Evening Star« piše, da je bančni bankrot v Avstriji taktično že tu, ker krona v resnici nima že skoro nikake plačilne vrednosti. Navedeni list opozarja na dejstvo, da se krona v Kopenhagnu že več mesecev sploh ne notira in da je kurz na ženevski borzi padel tako nizko, da je skoro brez vrednosti — na londonskem in pariškem denarnem trgu pa se krona vrednota sploh ne jemlje resno v poštev.

g Beneln za poljedelske stroje. LDU. Belgrad, 14. avgusta. Dospela je velika množina bencina, ki se bo razdelila med posestnike poljedelskih strojev.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Mali oglasi

stanova prvih 10 besed 4 K,
vsaka nadaljnja beseda 30
uln. - Dopisovanje in žentitne
ponudbe pa vsaka beseda 1 K.

Proda se:

Gozd ob železnici z posestvom se proda. Dopisi pod »Bukov« na upravništvo lista. 1197

Lepa kočija in omnibus se proda. Več se polzve pri lg. Bartol Ribnica. 1195

Več vagonov apna prodam. Prvovrstno blago, cene po dogovoru. Ponudbe na warum, p. d. Friedel Zg. Borovlje p. Ledenice. Koroško.

Prodaj različne štalaze, peči železne, kartone velike in male ter večjo množino dvojnatih ovratnikov št. 37 in 38. Ponudbe pod »trgovina« pošto ležeče Ljubljana. 1184

Proda se, zelo dobro ohranjena kompletna spalna oprava Stari trg 22/l. 1186

Prodaj po ceni moške hlače, kitaro, daljnogled, tehniko, zlato žensko uro, malo množino jedinega orodja, ter jedno srebrno cigaretno dozo. Naslov v upravi. 1157

Ognja in vloma varne Wertheim-blagajne v vsaki velikosti, kakor tudi blagajne za vzdati in vsakovrstne Wertheim-blagajnice izdeluje tudi vsako popravo izvršuje tvrdka Franc Schell, umetni in blagajničarski ključavničar v Mariboru, Koroška cesta 31. 1025

Kupi se:

Svilo predeno in nepredeno v štrencah kupuje po visoki ceni tvrdka Fran Kos, Ljubljana, Sodna ulica 7.

Kupujem smrekeve les, jelka, hrastov in bukov bodi si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETI, parna žaga za drž. kolodvorom v Ljubljani. 419

Vinske sođe 50—500 l vsebine kupim. — Ponudbe na upravništvo pod »Vinski sodi«. 1199

Službe:

Brivski pomočnik (dober delavec) se sprejme pri Koštomaju Prešernova ulica 19 Celje. 1197

Blagajničarka in kavariniško kuharico sprejme kavarina »Zvezda«. Predstaviti se je od 10.—12. dop. 1191

Išče se izvežban prekajevalec. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Prekajevalec« na upravo. 1189

Iščem službe plačilnega natakarka. Ponudbe pod kavčija 5000 K. 1158

Ugledna slovenska obitelj na Hrvatskem išče sobarico, marljivo, dobro in pošteno. Nastop takoj. Ponudbe na naslov: Franja Jakil, Karlovac. 1181

Trgovski pomočnik mešane stroke, vojaščine popolnoma prost, želi mesta v trgovini ali kot skladiščnik. Ponudbe na upravo lista pod »Trgovski pomočnik 25«. 1190

Razno:

Francoski tečaj otvori diplomirana učiteljica. Pražakova ulica 10. III, desno. 1173

Boljšje stanovanje s hrano se išče za 16 letnega fanta. Pismene ponudbe: Portir Hotel Union Ljubljana. 1187

Dopisovanje in žentitne ponudbe

Državni uradnik, 29 let star, Srb, službuje in ostane na Štajerskem, z letno plačo 21.000 K, išče v svrhu skorajšnje ženitve dekle ali vdovo brez otrok od 22—27 let z najmanj 50.000 K premoženja. Cenjeni dopisi pod »Tajnost zajamčena« na upravništvo. 1190

Večja množina riža (Rangou) in čaja I*

se proda. Cena po dogovoru. Več iz prijaznosti v upravništvu.

Za usnarje se dobi smrekovo čreslo pri lesni industriji v Celju.

Razkrinkani Habsburžani.

Moja preteklost.

Ugledna grofica LARISCH, nečakinja cesarice Elizabete in njena dvorna dama.

(58. nadaljevanje.)

»Ne hitite tako zelo; počakajte malo... To je videti, kakor da hočete pobegniti.« Andrassy je je žalostno zmajal z glavo, ko je izpregovoril zadnje besede.

»Ne, grof, nočem pobegniti. Že dalj časa sva nameravala iti na Riviero. Spomladi pa se vrnem zopet na Dunaj, kajti nimam strahu pred nikomur.«

»Grofica Marija,« je odvrnil stari moj prijatelj. »Rad bi, da bi nam tega razgovora ne bilo treba. In zagotavljam vas, ako bi kdaj potrebovali prijatelja, v meni ga vedno imate.« Očetovsko me je poljubil, jaz pa sem se mu vrgla v naročje in sem se bridko zjokala.

»Z Bogom, predraga,« so bile poslednje njegove besede do mene.

Bilo je končno slovo, kajti grofa Julija Andrassyja nisem nikdar več videla.

* * *

Pozno je že bilo, ko sem si ogrnila Jenyn plašč in pokrila kožuhovinasto čepico z gostim pajčolanom. Vzela sem skrivnostno skrinjico pod pazduho in zbrala ves svoj pogum, kajti bila sem strahovito nervozna. Jeny je pripeljala izvoščeka do vhoda za služabnike, in ker ravno ni bilo nikogar v bližini, sem sklenila, da brez odlašanja pohitim po stopnicah navzdol.

Noč je bila prav mrzla in meglena, vendar sem bila vesela tega, ker mi je bilo tako lažje iti neopaženo na sestanek. Naročila sem izvoščeku, da se ustavi na Svarcenbergovem trgu številka 5 ter me potem počaka pri lekarni na vogalu Ringa. Ko lena so se mi šibila, ko sem stopila iz kočije, in krčevito sem oprileta dragoceno skrinjico. Šla sem čez most, kjer sem na desni našla z drevesi obrobljeno promenado, kamor me je Rudolfov zastopnik povabil priti.

Temoten kraj je bil to in docela zapuščen ob ob tej nočni uri. Visoka svetilnica je razlivala vodene žarke po megli, vendar sem se čutila blizu svetlobe bolj varno in sem čakala uprav neskončno dolgo, kakor se mi je dozdevalo. Zdajci pa sem začula kratke krepke stopinje ter uzrla nekega človeka prihajati proti kraju, kjer sem stala. Imel je štajerski plašč in na glavi klobuk. Kakor bi trenil, se me je polastil velik strah, in skušala sem iti mimo njega.

Neznane me je pogledal in se narahlo odkril.

»Grofica Larischeva?« je vprašal mirno.

»Kaj bi radi?« sem zajecijala in še vedno hitela dalje.

Oseba, ki me je nagovorila, je stopila korak naprej in zašepetala: »Rudolf.«

Na mestu sem obstala. »Ali ste prejeli moje pismo?« je vprašal neznanec.

»Da, prejela sem neko pismo. Pa to ni vse.«

»O... razumem, R. I. U. O.«

Takoj sem pokazala skrinjico ter jo ponudila neznanecu, ki je pa ni vzel.

»Rad bi spregovoril dve, tri besede z vami, grofica Larischeva,« je rekel neznanec. »Vrta ženska ste, po mojih mislih, da ste prišli semkaj — vendar tukaj pri luči se ne smeva razgovarjati. In šel je počasi naprej, jaz pa za njim. Sedaj me ni bilo več strah pred njim, kajti tih neznančev glas je bil tako prijeten in njegovo vedenje tako dostojanstveno, da sem spoznala, da ni bil navadna oseba.

»Hvala vam, ker ste prišli,« je nadaljeval, »prav je, da se izpolni poslednja želja.

»Ali,« sem rekla, »druzega nisem mogla storiti. Obljubila sem dati skrinjico osebi, ki bi mogla dokazati pravico, da jo zahteva.«

»Ali se kedaj govorili o tej zaupani reči?«

»Nikdar — nikdar!«

Neznanec je bil videti jako pomirjen spričo mojih besedi.

»Ali vam je, on' omenil, na kaj se nanaša ta skrivnost?«

»Ne, nič ne vem o tem.«

»Pa dobro; bolje je, da je tako, sicer bi bilo vaše življenje v nevarnosti.«

»Prosim — prosim, vzemite skrinjico,« sem mu segla v besedo, ker bi že rada odšla odtod.

Dve roki sta se prikazali izpod neznančevega plašča in vzeli skrinjico; nikdar ne pozabim, kako močni ste bili videti. Na mazincu se je svetil velik dijamant, in ko sem se dotaknila teh čudovitih rok, sem bila iznenada povsem mirna, saj sem vedela, da sem izročila skrinjico pravi osebi.

»Grofica Marija,« je rekel neznanec, »rad bi kaj storil za vas. Rudolf je jako sramotno ravnal z vami. Vse mi je znano, in smatram, da je bilo podlo od njega, da vas je zapletel v svoje zadeve.«

Hvaležno sem ga pogledala.

(Dalje prihodnje.)

Dr. Demšar
ne ordinira
do 8. septembra.

Prodám
2 luksus
avta

oba v dobrem stanu.

Naslov. pove upravništvo.

Prodám

hišo na Javorniku št. 70. Hiša je enonadstropna s stanovanjskim podstrešjem, zraven je 600 m² njive. — Kupna cena je 16.000 K. Ivan Pretnar, Javornik pri Jesenicah, št. 70.

VREČE

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno in plačuje najbolje trg. firma

J. Kušlan,
Kranj, (Gorenjsko).

Lepo hišo

s 5 sobami in trgovino, gospodarskim postopjem, lepim sadnim vrtom, vrtom za zelenjavo ter **prodám** jedno nitvo. Hiša stoji na lepem prostoru ob okrajni cesti četr ure od Maribora. Prodám tudi trgovinsko opravilo. Vprašanja na A. S. v Podbrezju, Cerkovska cesta 32, p. Maribor.

Svarilo!

Svari se pred nakupom posteljnega, namiznega in telesnega perila, znamenitega s črkama S. P. Obenem se uljudno prosi, da kdor bi tako perilo zasledil, da to naznani na naslov: »Poštni predal 104«, Ljubljana.

Komisijaska trgovina

Filip Pečenko, Ljubljana, Dunajska cesta št. 6, priporočila svojo bogato zalogo **manufakturnega blaga**: cefirja, tiskovine, parhenta, klota, hlačevine, nogavic, robcev, sukanca, črne in bele svilne, gumbov, pritiškačev, rinčic za čevlje in drugih izdelkov čeških tvornic, katere zastopa.

Svarilo!

Zvedel sem, da si gotovi gospodje dovolijo na moje ime prodajati pristni Kranjski firnež - seveda manj vredno blago - ker jaz do sedaj nisem nobenemu prodaje tega podelil. — Opozarjam stiem cenj. odjemalce, da jaz samo za meni dana naročila jamčim za pristno blago.

Priporočam se z velespoštovanjem.

Ivo Premrl, Ljubljana,
Kolodvorska ul. 18.

1 mizar

ki je vaje izdelovanja zabojev in

1 tovarniški klepar
se takoj sprejmeta.

Ponudbe je nasloviti na »Kranjska tvornica železa i bravarske robe v Kamniku«.

V najem

vzajem hišo s 3 do 4 sobami, malim posestvom, katero želim pozneje kupiti. Ponudbe na upravništvo Jugoslavije v Celju pod »Hiša«.

Dr. Fr. Virant,

špecialist za kožne in vener. bolezni

ordinira od 14. do 15. ure na Miklošičevi cesti 18/II.

Lepa prilika!

Razpošiljam vse vrste **pisarniški, konceptni, pisemski, ogleni, indigo, modri**

in vijoličast, marmornati, modri in rujavi za zvezke, svileni in krep, milimetrski, pergamentni, cigaretni

PAPIR

svinčnike, radirke, kovertе vse vrste, peresa, notese,

-- trake za pisarne -- stroje, črnilo, stročnice, bloke, vse vrste zvezke, tinterol, razglednice, kopirne, trgovske in komisijaska knjige, nogavice, igralne karte, klips, merila (centimeter), kopirne preše, sindetikom, potreščine za pisalni stroj Mignon in vse druge pisalne potreščine.

Na debelo in drobno!
Se priporočam

Jos. Omerza, trgov. agentura in kom. trgov.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 6, I. n.

Vizitnice lične in po nizkih cenah pripravljene priporočila »Zvezna tiskarna, v Ljubljani, Stari trg št. 19.

Izurjeno vlagalko

sprejme takoj

»Zvezna tiskarna« v Ljubljani, Stari trg.

Izšel je 3—5 snopič »Narodne knjižnice« **Leonid Andrejeva komedija „GAUDEAMUS“** poslovenil dr. J. Glonar; cena K 6.— in 6—9 snopič iste knjižnice **Vladimir Levstikovo „GADJE GNEZDO“** povest iz dni trpljenja in nad; cena knjigi broš. K 8.—, okusno vezani K 10.—.

V založbi »Zvezne tiskarne« so izšle izvirne pesnitve **lv. Albrehta „SLUTNJE“** in **Janko Glaserja „POHORSKE POTI“**. Cena vsaki knjigi K 4.—.

Slive

suhe, desert, v zabojčkih po 25 kg, krasne, dobe se za zmerno ceno pri **M. DIMIĆ,** Zagreb, Jurišičeva ulica št. 24.

„Elektra“

društvo za elektrotehnično in strojarsko industrijo =

Inženerji: Rottenbücher in drugi.

Telefon inter. 8—84. Zagreb **Kukovičeva ulica 32**
Brzojavi: Elektra Zagreb.

Projektiranje i zgradbe ureduje, katera spadajo v elektrotehnično in strojarsko stroko.

Veliko skladišče materijala, naprav in strojev nabavljeni od najboljših elektr. tvornic.

Import - eksport Cavanna - Brég
Bratislava, Čehoslovaška

želi stopiti v zvezo samo z zmožnimi tvrdkami. — Prevzame tudi zastopstva dobrih predmetov za Čehoslovaško in Ogrsko.

Najboljše uspehe imajo oglasi v dnevniku »Jugoslavija«!

Ako iščete službe, ali pa če imate kaj napredaj oziroma hočete kaj kupiti ali zameniti tedaj inserirajte **v Jugoslaviji!**

Sveža slanina (špeh)

od pitanih sremskih prašičev se prodaja začasno vsaki dan od 20. t. m. naprej na Predovičevi stojnici v Šolskem drevo-redu od 1 kg naprej po K 28.— za kg.

Banatsko moko

prodaja, v komisiji, dokler traja zaloga »Balkan«, trg. šped. in del. dr. Ljubljana.